

แนวทางการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ดำเนินการศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน เรื่อง การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนการพัฒนาต่อยอด และใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน หรือการขยายผลต่อไป โดยวิธีดำเนินการ มีดังนี้

1. ประสานงานคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนเป้าหมาย เพื่อร่วมกันพิจารณาคัดเลือกกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ (หรืออาจจะเป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่มีความเชื่อมโยงกับป่าชุมชนก็ได้)

รายละเอียดผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ เช่น

(1) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน

(2) การเพาะชำกล้าไม้ชุมชน

(3) ผลผลิตพืชอาหาร (หมายถึง ของป่า หรือพืชอาหารรวมทั้งแมลง/สัตว์ป่า ที่มีการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าชุมชนเพื่อการบริโภค โดยยังไม่ผ่านการแปรรูป หรือบรรจุเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น เห็ด หน่อไม้ ผักหวานป่า ไข่มดแดง แมงอีหนู ฯลฯ)

(4) ผลผลิตพืชสมุนไพร (หมายถึง พืชสมุนไพรที่มีการใช้ประโยชน์ทางตรงจากป่าชุมชน เพื่อการบำรุงสุขภาพ ต้ม ต้ม กิน ปอก ทา เป็นต้น)

(5) ผลิตภัณฑ์ (หมายถึง ผลผลิตพืชอาหาร ผลผลิตพืชสมุนไพร ที่ได้มีการแปรรูป หรือบรรจุภัณฑ์ เป็น ห่อ กล่อง ขวด ถุง เช่น ผลิตภัณฑ์ชาชาสมุนไพร สบู่-โลชั่น-ยาสระผมสมุนไพร ผลิตภัณฑ์อาหาร ผลิตภัณฑ์จักสานหรือเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่-หวาย เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้สอย เป็นต้น)

2. จัดทำข้อมูลป่าชุมชนเป้าหมาย เกี่ยวกับที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ สภาพป่า การใช้ประโยชน์ และแผนการจัดการและพัฒนาป่าชุมชน คณะกรรมการจัดการป่าชุมชน ระเบียบข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน เป็นต้น

3. สอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกป่าชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ (ตามข้อ 1) เกี่ยวกับ

(1) ความเป็นมาหรือแนวความคิดในการรวมกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ /วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม /เป้าหมายทิศทางการดำเนินงานของกลุ่ม / จำนวนสมาชิกในกลุ่ม /โครงสร้างการบริหารงานของกลุ่ม เป็นต้น

(2) ทรัพยากรชีวภาพ หรือทรัพยากรกายภาพ หรือวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากป่าชุมชนที่นำมาพัฒนาหรือใช้ประโยชน์เป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

(3) องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรชีวภาพ หรือทรัพยากรกายภาพ หรือวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากป่าชุมชน เพื่อสร้างเป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน จนสามารถสร้างรายได้ โดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับ เจ้าของภูมิปัญญา จุดเด่นของภูมิปัญญา รายละเอียดภูมิปัญญา เป็นต้น

(4) กระบวนการหรือวิธีการทำเพื่อให้ได้ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ (พร้อมภาพถ่ายขั้นตอนการดำเนินการ)

(5) กลุ่มเป้าหมายผู้รับซื้อ หรือผู้ใช้บริการ

- ราคาขาย ผลผลิต/สินค้า/บริการ (ปลีก/ส่ง)

- ตลาดในการขายสินค้า (เช่น ในหมู่บ้าน ในตำบล ในอำเภอ ในจังหวัด ต่างประเทศ)

(6) การประเมินมูลค่าการได้รับประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน

- การสร้างรายได้ในระดับครัวเรือน (บาทต่อปี)

- การลดรายจ่ายในระดับครัวเรือน (บาทต่อปี)

(7) ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

(8) ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินงานที่ต้องการพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างรายได้ รวมทั้งงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาค่อยอด

(9) ร่วมกับชุมชนวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน เพื่อประเมินศักยภาพชุมชน สำหรับเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชน

4. จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน สรุปบทเรียนจากการสอบถามสัมภาษณ์ และการประเมินผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาป่าชุมชนสร้างเศรษฐกิจชุมชนในรูปแบบ รูปเล่ม พร้อมทั้งจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์จากการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ในรูปแบบ one page หรือ infographic หรือ คลิป VDO สั้น เพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ หรือเป็นต้นแบบด้านการขยายผล หรือการศึกษาดูงาน และเป็นฐานข้อมูลด้านการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้/เศรษฐกิจชุมชน ส่งสำนักจัดการป่าชุมชนภายในวันที่ 15 กันยายน 2565

ตัวอย่าง

สอบถามและสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ (ทั้งนี้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม)

*****

คำชี้แจง

แบบสอบถามและสัมภาษณ์ เรื่อง การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมจัดทำฐานข้อมูลป่าชุมชนที่มีการพัฒนาจนประสบผลสำเร็จ หรือเห็นผลเป็นรูปธรรมด้านการเพิ่มรายได้สำหรับเป็นเป้าหมายในการพัฒนาต่อยอด ขณะเดียวกันเพื่อให้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้หรือขยายผล หรือเป็นต้นแบบในการศึกษาดูงาน

เป้าหมายผู้ตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์คือคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน และกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีทั้งหมด 7 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับป่าชุมชน

- (1) ชื่อป่าชุมชน พิกัด ที่ตั้ง จำนวนพื้นที่
- (2) ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งป่าชุมชน
- (3) โครงสร้างคณะกรรมการจัดการป่าชุมชน บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ
- (4) แผนการบริหารจัดการป่าชุมชน
- (5) สภาพป่าพร้อมภาพถ่าย เกี่ยวกับ สภาพพื้นที่ป่า จุดเด่นภายในป่า/สภาพความสวยงาม โครงสร้างพันธุ์ไม้ในป่าชุมชน ชนิดพันธุ์ไม้ในป่าชุมชนทั้งพืชอาหาร พืชสมุนไพร ไม้ทรงคุณค่า ในป่าชุมชน
- (6) ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการในป่าชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้านพืชอาหาร ด้านพืชสมุนไพร หรือด้านการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ
- (7) ข้อมูลขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน (หากมี)
- (8) ข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

- (1) ชื่อกลุ่ม .....
- (2) จำนวนสมาชิกกลุ่ม .....
- (3) ที่ตั้งกลุ่ม .....
- (4) ความเป็นมาหรือแนวคิดในการรวมกลุ่ม .....
- (5) วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม .....
- (6) เป้าหมาย/ทิศทางของกลุ่ม.....
- (7) โครงสร้างการบริหารของกลุ่ม (เช่น ประธานกลุ่มหรือหัวหน้ากลุ่ม สมาชิก เหมัญญิก เลขานุการกลุ่ม เป็นต้น) .....

(8) กฎเกณฑ์ กติกา ของกลุ่ม มีอย่างไรบ้าง (เช่น การรับสมาชิกใหม่ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การแบ่งปันผลประโยชน์ เป็นต้น โดยได้มีการเขียนหรือบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่มีเขียนหรือบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่เป็นกฎ เกณฑ์ กติกา ที่สมาชิกรับทราบและยอมรับร่วมกัน)

.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ หรือทรัพยากรกายภาพ หรือวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากป่าชุมชนที่นำมาพัฒนาหรือใช้ประโยชน์เป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

2.1 ข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ ให้ระบุชนิด ช่วงเวลาในการเก็บหรือใช้ประโยชน์ ปริมาณที่ใช้ และการประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ หรือลดรายจ่าย

ทรัพยากรชีวภาพ/ กายภาพ/วัฒนธรรม ภูมิปัญญา	ช่วงเวลาใน การเก็บหา/ ใช้ประโยชน์	ปริมาณการเก็บ หา/ใช้ประโยชน์	ราคาใน ท้องตลาด	มูลค่าการใช้ ประโยชน์ใน การสร้างรายได้	มูลค่าการใช้ ประโยชน์ใน การลดรายจ่าย
(ระบุ) เช่น เห็ดเผาะ	พ.ค.-ต.ค	60 กิโลกรัม	500 บาท/ กก.	ขายได้ 10,000 บาท	บริโภคใน ครัวเรือน ประหยัด ค่าใช้จ่าย 20,000 บาท

2.2 ข้อมูลทรัพยากรกายภาพ โดยให้ระบุว่าคืออะไร (เช่น น้ำ) และแหล่งพื้นที่ พร้อมภาพถ่าย

แหล่งน้ำในป่าชุมชน

2.3 ข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยให้ระบุ วัฒนธรรมหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านใด เช่น ด้านสมุนไพร ด้านจักสาน ด้านการทอผ้า ย้อมสีธรรมชาติ เป็นต้น /เจ้าของภูมิปัญญา /รายละเอียดภูมิปัญญา และจุดเด่นของภูมิปัญญา (โดยย่อ) พร้อมภาพถ่าย เป็นต้น

ตอนที่ 4 องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรชีวภาพ หรือ ทรัพยากรกายภาพ หรือวัฒนธรรมและภูมิปัญญาจากป่าชุมชน เพื่อสร้างเป็นผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน จนสามารถสร้างรายได้ โดยระบุเจ้าของภูมิปัญญา จุดเด่นของภูมิปัญญา อธิบายรายละเอียดภูมิปัญญา โดยละเอียด (พร้อมภาพถ่าย) เป็นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อมูลผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้

(1) รายการผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน ที่สร้างรายได้ให้กับกลุ่มสมาชิก มีอะไรบ้าง (ตามตัวเลือกด้านล่าง โดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ (หากมี)) พร้อมอธิบายรายละเอียดกระบวนการหรือวิธีการผลิตหรือวิธีทำเพื่อให้ได้ผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ (พร้อมภาพถ่าย ขั้นตอนการดำเนินการโดยละเอียด)

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชน
2. การเพาะชำกล้าไม้ชุมชน
3. ผลผลิตพืชอาหาร (ระบุชนิด)
4. ผลผลิตพืชสมุนไพร (ระบุชนิด)
5. ผลิตภัณฑ์ (ระบุชนิดพืชผลิตภัณฑ์)
6. อื่น ๆ (ระบุ) .....

(2) กลุ่มเป้าหมายผู้รับซื้อ หรือผู้ใช้บริการ คือใครบ้าง

- ราคาขาย ผลผลิต/สินค้า/บริการ (ปลีก/ส่ง)
- ตลาดในการขายสินค้า (เช่น ในหมู่บ้าน ในตำบล ในอำเภอ ในจังหวัด ต่างประเทศ)

(3) การประเมินมูลค่าการได้รับประโยชน์จากผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชน

- การสร้างรายได้ในระดับครัวเรือน และระดับชุมชน (บาทต่อปี)
- การลดรายจ่ายในระดับครัวเรือน และระดับชุมชน (บาทต่อปี)

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้

(1) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนในการพัฒนาป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ โดยตอบเรียงลำดับจาก 1 ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญมากที่สุด ไปถึง 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

1. ....
2. ....
3. ....

(2) ปัญหา อุปสรรค ต่อการพัฒนาป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้ โดยตอบเรียงลำดับจาก 1 ปัญหาอุปสรรค ที่สำคัญที่สุด ไปถึง 5 ปัญหา อุปสรรค ที่มีความสำคัญน้อยที่สุด

1. ....
2. ....

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้

1. ....
2. ....

(4) ความต้องการในการพัฒนาต่อยอดผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชนที่สร้างรายได้ โดยตอบเรียงลำดับจาก 1 คือกิจกรรมที่ต้องการการพัฒนาต่อยอดแบบเร่งด่วนหรือเร็วมากที่สุด ไปถึง 2, 3, 4, และ 5 คือ กิจกรรมหรือการดำเนินการที่ต้องการการพัฒนาต่อยอดในลำดับรอง ๆ ลงไป

รายการผลผลิต ผลิตภัณฑ์ หรือบริการจากป่าชุมชนที่สร้างรายได้	กิจกรรมที่ต้องการพัฒนาต่อยอด	งบประมาณ (บาท)
ระบุ	1.	
	2.	
	3.	

หมายเหตุ กิจกรรมการพัฒนาต่อยอดในแต่ละรายการสามารถมีได้มากกว่า 1 กิจกรรม

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน

โดยเทียบเคียงตามเกณฑ์การประเมินวิสาหกิจชุมชน เพื่อประเมินศักยภาพการทำงานของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชนสำหรับเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน

ประเด็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน เพื่อทราบศักยภาพของกลุ่มฯ สามารถสรุปแต่ละประเด็น แทนค่าด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

ระดับดี มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับต้องปรับปรุง มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

จากนั้นหาค่าเฉลี่ยคะแนนโดยการรวมคะแนนทั้งหมดที่ได้หารด้วยจำนวนข้อคำถามที่ประเมิน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับช่วงคะแนนของแต่ละระดับการพัฒนา ดังนี้

ระดับดี มีช่วงคะแนนระหว่าง 2.34 – 3.00 คะแนน

ระดับปานกลาง มีช่วงคะแนนระหว่าง 1.67 – 2.33 คะแนน

ระดับต้องปรับปรุง มีช่วงคะแนนระหว่าง 1.00 – 1.66 คะแนน

ควรรายงานเพิ่มเติมด้วยว่ามีประเด็นใดบ้างที่ต้องปรับปรุง

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน ประกอบด้วยหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินกระบวนการ

1. ทิศทางการดำเนินงาน
2. การวางแผนการดำเนินงาน
3. การบริหารตลาด
4. การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร
5. การบริหารสมาชิกกลุ่ม
6. กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ

ส่วนที่ 2 การประเมินผลลัพธ์

หมายเหตุ ในการประเมินการให้คะแนนควรใช้เจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และประเมินด้วยใจเป็นธรรม จำนวนอย่างน้อย 3 คน และนำคะแนนรวมของทั้ง 3 คนมาหาค่าเฉลี่ย จะทำให้ค่าคะแนนที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากกว่าการให้คะแนนโดยบุคคลคนเดียว

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน
เพื่อการพัฒนาป่าชุมชนก้าวสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชน (รายได้ระดับชุมชน/ครัวเรือน)

หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน		
	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
ส่วนที่ 1 การประเมินกระบวนการ			
1. ทิศทางการดำเนินงาน			
1.1 มีการกำหนดเป้าหมาย/ทิศทางอย่างชัดเจน			
1.2 สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย/ทิศทาง			
1.3 มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารและแบ่งบทบาทหน้าที่ตามความจำเป็นและเหมาะสม			
1.4 มีการกำหนดกฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เป็นที่ยอมรับของสมาชิก โดยมีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือเป็นข้อตกลงที่สมาชิกทุกคนยึดถือปฏิบัติ			
1.5 การเงิน/บัญชี มีการจัดบันทึกการเงิน/บัญชีทุกครั้งที่มีกิจกรรมรับ-จ่าย			
1.6 มีการนำข้อมูลบัญชีรับ-จ่าย มาทบทวนใช้ประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสามารถปรับแผนการดำเนินงานได้หากมีรายจ่ายสูงเกินไป หรือสูงกว่ารายรับ			
1.7 ข้อมูลทางการเงินและข้อมูลทุกชนิด มีความโปร่งใส เปิดเผยให้สมาชิกรับทราบได้โดยประชุมสมาชิกเพื่อแจ้งข้อมูล หรือจัดทำเป็นเอกสาร แจกสมาชิกอย่างสม่ำเสมอ			
1.8 มีการกำหนดทิศทางในการบริหารจัดการทุน ทั้งทุนที่มีอยู่ ภายใน ได้แก่ เงิน ทรัพยากร ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางสังคม และทุนที่ได้จากภายนอก			
1.9 มีการกำหนดแนวทางและวิธีการในการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกเพื่อให้สมาชิกได้รับทราบ เข้าใจ และยอมรับตรงกัน			
1.10 มีการนำข้อมูลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมาพิจารณาว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาตรงไหนที่ควรแก้ไข			
1.11 มีการนำปัญหาที่พบมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานในปัจจุบันอยู่เสมอ			
1.12 การดำเนินงานของกลุ่มฯ มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัด แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะในด้านการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการใส่ใจต่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน			
1.13 มีการเข้าร่วมหรือให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เป็นสาธารณประโยชน์ของชุมชน หรือมีการบริจาคเงินหรือสิ่งของให้กับชุมชนเพื่อกิจกรรมสาธารณะ			

หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน		
	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
1.14 มีการดำเนินการอย่างมีจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อลูกค้า สินค้า บริการ การไม่เอาเปรียบ ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา สินค้ามีคุณภาพ ความปลอดภัย ตรวจสอบได้			
2. การวางแผนการดำเนินงาน			
2.1 มีการจัดเก็บ/รวบรวม/ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ ทั้งข้อมูลภายในและภายนอกชุมชน เช่น ข้อมูลจากเอกสาร จากแผนแม่บทชุมชน หรือข้อมูลโดยตรงจากสมาชิกและชุมชน เป็นต้น			
2.2 มีการนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจจัดทำแผนอย่างมีเหตุ มีผล เช่น วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค การแข่งขัน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในอนาคต			
2.3 มีการประชุม/กำหนดจัดทำแผนร่วมกันระหว่างผู้นำ กรรมการ และสมาชิก หรือผู้แทนสมาชิกในกรณีที่กลุ่มฯ มีสมาชิกจำนวนมาก			
2.4 แผนการดำเนินงานของกลุ่มฯ ได้กำหนดเป้าหมายไว้ครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณ เช่น การกำหนดจำนวนการผลิต/บริการ การลงทุน รายจ่าย รายได้ หรือจำนวนการให้สวัสดิการชุมชน และ เชิงคุณภาพ เช่น การคำนึงถึงคุณภาพสินค้า บริการ คุณภาพชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อมที่ดี เป็นต้น			
2.5 มีการกำหนดเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณ ซึ่งหมายถึงการกำหนดจำนวนการผลิต บริการ การลงทุน รายจ่าย รายได้ จำนวนการให้สวัสดิการชุมชน เป็นต้น			
2.6 มีการกำหนดเป้าหมายในเชิงคุณภาพ เช่น การคำนึงถึงคุณภาพของสินค้า/บริการ คุณภาพชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม			
2.7 แผนการปฏิบัติงาน มีการกำหนดรูปแบบและรายละเอียดไว้ชัดเจนว่า ใครทำ ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ กับใคร อย่างไร			
2.8 มีการถ่ายทอด/กำหนดวิธีการในการชี้แจงและทำความเข้าใจในการนำไปสู่การปฏิบัติและการดำเนินงานให้บรรลุผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพที่วางไว้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ ในทิศทางเดียวกัน			
2.9 มีวิธีการสนับสนุนให้สมาชิกดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น มีการติดตามเป็นระยะ มีระยะเวลากำหนดการดำเนินงานตามแผน			
2.10 มีวิธีการควบคุมการดำเนินงานตามแผน เช่น กำหนดระยะเวลา ส่งมอบผลผลิตต่อสมาชิกและลูกค้า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ วิธีการควบคุมดูแลการปฏิบัติให้สามารถทำได้ตามแผน หรือสามารถปรับแผนตามสถานการณ์ได้			
2.11 มีวิธีการคาดการณ์ความสำเร็จของแผน เพื่อสร้างความมั่นใจ ให้แก่สมาชิก เช่น การส่งสินค้าสู่ตลาด และเพื่อเตรียมความพร้อมในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ ครบถ้วนตามแผนที่กำหนด โดยในการคาดการณ์มีการใช้ข้อมูลที่มีอยู่มาวิเคราะห์พิจารณาประกอบด้วย เพื่อให้การคาดการณ์ถูกต้องตามที่ควรจะเป็นมากยิ่งขึ้น			

หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน		
	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
3. การบริหารตลาด			
3.1 กลุ่มฯ สามารถวิเคราะห์กำหนดกลุ่มลูกค้าได้ชัดเจนว่าคือใครบ้างที่จะมีความต้องการในการใช้ประโยชน์จากผลผลิต/บริการของกลุ่ม			
3.2 กลุ่มฯ มีการใช้ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ทั้งความต้องการของลูกค้า ทรัพยากร ภูมิปัญญา ทุนที่มีอยู่แล้ว และที่จะสามารถหาได้เพิ่มเติมจากภายนอก มากำหนดตลาดก่อนที่จะกำหนดแผนการผลิต (โดยอธิบายเพิ่มเติมถึงวิธีการว่าทำอย่างไร)			
3.3 กลุ่มฯ มีการติดตามข้อมูลความต้องการของลูกค้า และสถานการณ์การตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดและปรับปรุงแผนการดำเนินงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านการตลาดสำหรับสินค้า/บริการของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน (โดยอธิบายเพิ่มเติมถึงวิธีการว่าทำอย่างไร)			
4. การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร			
4.1 มีการรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดเก็บ และการถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลัง ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำองค์ความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประกอบกิจการของกลุ่มฯ			
4.2 มีวิธีการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ทั้งภายในชุมชนและภายนอกชุมชน เพื่อให้สมาชิกมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจการอยู่ตลอด			
4.3 มีการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการนำความรู้ เทคโนโลยี สมัยใหม่มาประยุกต์ให้เข้ากับภูมิปัญญาเดิม เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชนในปัจจุบัน			
4.4 มีการจัดเก็บข้อมูลที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจะใช้งาน รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แก่สมาชิกเครือข่ายลูกค้าและบุคคลทั่วไปอย่างต่อเนื่องโดยข้อมูล จะต้องทันสมัยถูกต้องและน่าเชื่อถือ			
5. การบริหารสมาชิกกลุ่ม			
5.1 มีการกำหนดเงื่อนไขการรับสมาชิกไว้โดยมีการบันทึกไว้อย่างชัดเจน เพื่อมิให้มีความคลาดเคลื่อน และเงื่อนไขที่กำหนดต้องเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทั่วไป			
5.2 มีการพัฒนาคณะกรรมการและสมาชิกให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการและดำเนินงานได้คล่องตัว ทันทต่อเหตุการณ์และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จนบรรลุแผนการดำเนินงานของชุมชน มีแนวทางการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและสอดคล้องเหมาะสมกับแนวทางพัฒนาของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน			

หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน		
	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
5.3 มีการสร้างขวัญ กำลังใจ ความพึงพอใจ และแรงจูงใจ หมายถึงการให้ผลตอบแทนทั้งด้านการเงิน สวัสดิการ และการสนับสนุนยกย่อง ชมเชย มีระบบการดำเนินการที่เหมาะสม ทัวถึง และเป็นธรรม			
5.4 มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก มีแนวทางในการติดตามและวัดความก้าวหน้า หรือปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานของสมาชิก อาจมีการกำหนดเป็นทีมงาน หรือ คณะทำงานของกลุ่มฯ เพื่อติดตามประเมินผลงาน และแจ้งผลให้สมาชิกทราบ และนำไปปรับปรุง การดำเนินงานของกลุ่มฯ			
6. กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ			
6.1 มีการกำหนดขั้นตอน กระบวนการ และระบบในการผลิตสินค้าหรือบริการ ให้สามารถควบคุมคุณภาพ ความสม่ำเสมอของสินค้า			
6.2 มีการนำข้อมูลจากลูกค้า ความรู้ และเทคโนโลยีมาปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าและบริการและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้า เพื่อให้เกิดสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพดีสม่ำเสมอและเป็นที่น่าสนใจของลูกค้า			
6.3 มีการควบคุมระบบงาน ป้องกันความผิดพลาดในระบบงาน ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง			

หัวข้อการประเมิน	ระดับคะแนน		
	ดี	ปานกลาง	ต้องปรับปรุง
ส่วนที่ 2 การประเมินผลลัพธ์			
1. สามารถลดรายจ่ายในครัวเรือน ของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน รวมถึงลดการซื้อสินค้าจากภายนอก			
2. ช่วยเพิ่มรายได้ให้กลุ่มฯ และสมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงาน			
3. ช่วยส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้อย่างพอเพียง หนี้สินลดลง			
4. มีกระบวนการผลิตที่ปลอดภัย ได้รับการรับรองคุณภาพ และได้รับการตอบรับที่ดีจากลูกค้า รวมถึงการวิจัยและพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ			
5. สามารถลดต้นทุนการผลิต เช่น ใช้วัตถุดิบหรือวัสดุที่มีในท้องถิ่นเป็นหลัก ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในการดำเนินงานได้			
6. มีคุณภาพของระบบงาน สามารถลดความผิดพลาดและการสูญเสียในระบบการผลิตและบริการได้			
7. ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากการดำเนินงานของกลุ่มคือช่วยให้คนในชุมชนมีงานทำ			
8. มีสินค้าและบริการตอบสนองความต้องการของชุมชน			
9. คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่ม			
10. มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
11. สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น เกิดทักษะในการทำงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้ ผู้อื่นได้ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ			
12. สมาชิกมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะร่วมกิจกรรม มีความพอพึงพอใจจากการได้มีส่วนร่วมในการทำงาน มีรายได้เพิ่ม ได้รับสวัสดิการและได้รับการยอมรับ			
13. สามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จของแผน และกิจกรรม ตามแผนที่วางไว้			

แนวทางการจัดทำรูปเล่มรายงาน
กิจกรรมศึกษาทางวิชาการด้านวนศาสตร์ชุมชน
เรื่อง การพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้

*****

ปกหน้า

รองปกหน้า (เนื้อหาเหมือนปกหน้า)

บทคัดย่อ (เรื่องอะไร วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลการศึกษา)

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ 1 บทนำ

    ความสำคัญ

    วัตถุประสงค์

    พื้นที่ศึกษา

    ประโยชน์ที่จะได้รับ

บทที่ 2 วิธีการศึกษา

บทที่ 3 ผลการศึกษา

บทที่ 4 สรุปผล (รวมทั้งข้อเสนอแนะ)

เอกสารอ้างอิง

ภาคผนวก

    แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์

1. ความสำคัญและความเป็นมา (โดยย่อ)

พ.ร.บ.ป่าชุมชน พ.ศ.2562 เพื่อส่งเสริมให้คนได้ร่วมกับรัฐในการบริหารจัดการป่าชุมชนเพื่อการใช้ประโยชน์ อันจะเป็นแรงจูงใจให้คนดูแลรักษาป่า และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างสมดุลและยั่งยืน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีประเด็นและข้อสั่งการเกี่ยวกับแนวคิดในการกำหนดงานเพื่อการขับเคลื่อน โดยมีประเด็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกรมป่าไม้ (สำนักจัดการป่าชุมชน) ได้แก่ การสร้างเศรษฐกิจ (รายได้) ระดับชุมชน/ครัวเรือน จากฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ในพื้นที่อนุญาต เช่น ป่าชุมชน คทช. และป่านันทนาการ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามประเด็นข้อสั่งการ จึงจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลการใช้ประโยชน์จากผลผลิต/บริการจากป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ สำหรับเป็นฐานข้อมูล และเป็นต้นแบบการขยายผลประกอบการวางแผนการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลป่าชุมชน และการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากป่าชุมชนเพื่อการลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้

2.2 เพื่อศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากป่าชุมชนเพื่อการลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้

2.3 เพื่อศึกษากระบวนการของกลุ่มสมาชิกป่าชุมชน ในการบริหารจัดการผลผลิตหรือบริการจากป่าชุมชนเพื่อลดรายจ่ายสร้างรายได้จากป่าชุมชน ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาต่อยอด

2.4 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาป่าชุมชนเพื่อสร้างรายได้

3. วิธีการศึกษา

3.1 ประสานงานคณะกรรมการจัดการประชุมชน เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประชุมชน และการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและหรือบริการจากประชุมชน เพื่อการลดรายจ่ายหรือสร้างรายได้

3.2 ศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากประชุมชนเพื่อการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ โดยจัดทำข้อมูลเจ้าขององค์ความรู้ภูมิปัญญา ที่อยู่ ตลอดจนกระบวนการขั้นตอนวิธีการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากประชุมชน

3.3 สอบถามและสัมภาษณ์สมาชิกประชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการจากประชุมชนเพื่อการลดรายจ่าย หรือสร้างรายได้ระดับครัวเรือน

3.4 สอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกประชุมชนที่มีการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและบริการจากประชุมชนเพื่อสร้างรายได้ เกี่ยวกับ

(1) ความเป็นมา แนวคิดในการจัดตั้งกลุ่ม วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายทิศทางการดำเนินงานของกลุ่มฯ

(2) กระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากประชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ทรัพยากรจากประชุมชนในการสร้างรายได้ ตลอดจนองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องในการนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์

(3) ผลผลิต และบริการที่ได้จากประชุมชน ตลอดจนรายได้จากผลผลิต และบริการจากประชุมชน และผลลัพธ์ในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้

(4) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานของกลุ่มฯ

(5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประชุมชนเพื่อสร้างรายได้

3.5 จัดทำสรุปผลการดำเนินงาน สรุปบทเรียนจากการสอบถามสัมภาษณ์ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ในรูปแบบรูปเล่ม พร้อมทั้งจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์จากการพัฒนาประชุมชนเพื่อสร้างรายได้ ในรูปแบบ one page หรือ infographic หรือคลิป VDO สั้น เพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ หรือเป็นต้นแบบด้านการขยายผล หรือการศึกษาดูงาน และเป็นฐานข้อมูลด้านการพัฒนาประชุมชนเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชน (รายได้) ส่งสำนักจัดการประชุมชนภายในวันที่ 15 กันยายน 2565

4. ผลการศึกษา (นำเสนอในรูปแบบการบรรยาย รูปภาพ ตาราง กราฟ (หากมี) เป็นต้น)

4.1 ข้อมูลทั่วไปของประชุมชน เช่น สภาพพื้นที่ พิกัด ที่ตั้ง ประวัติความเป็นมาของการจัดตั้งประชุมชน คณะกรรมการจัดการประชุมชน สภาพป่า แผนการบริหารจัดการประชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ พิธีกรรมเกี่ยวกับประชุมชน เป็นต้น

4.2 ข้อมูลการใช้ประโยชน์จากผลผลิตและหรือบริการจากประชุมชน เพื่อการลดรายจ่าย สร้างรายได้ ระดับครัวเรือน

4.3 ข้อมูลผลการศึกษาองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากผลผลิตหรือบริการจากประชุมชนเพื่อลดรายจ่าย หรือสร้างรายได้

4.4 ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประชุมชนเพื่อสร้างรายได้

5. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (เนื้อหาอย่างน้อยให้ตอบทุกข้อตามวัตถุประสงค์)